

Chưởng môn phái Việt Võ Đạo (VOVINAM) – Tù Cải Tạo

Vũ Ánh

20/02/2023

Võ sư Lê Sáng hình chụp năm 1988 sau 13 năm đi tù cải tạo

(nguồn: <https://vovinamworldfederation.eu/>)

Sau 1975, võ sư chưởng môn Lê Sáng đi tù mất 13 năm (1975-1988) và các võ đường Vovinam (Việt võ đạo) năm 1990 mới được phép hoạt động trở lại .

Cho đến nay, tôi vẫn không biết lý do ông vào tù nhưng với số năm tù của ông thì có thể đoán ông có một chức vụ cao trong chính quyền Việt Nam Cộng Hoà.

Dưới đây là chuyện đi tù cải tạo của võ sư Lê Sáng, chưởng môn Vovinam

Grandmaster Lê Sáng

Tôi biết Võ sư Lê Sáng Chương môn phái Việt Võ Đạo tức Vovinam từ lúc còn mới chập chững bước vào nghiệp báo bồ qua lời giới thiệu của một môn sinh của ông lúc đó mới mang chuẩn Hồng đai Nguyễn Đức Quỳnh Kỳ. Sau đó có một vài lần đến võ đường của Vovinam gần nơi tôi làm việc để xem Quỳnh Kỳ dạy võ cho các môn đệ của anh và đến tổ đường Vovinam ở 31 đường Sư Vạn Hạnh để xem Quỳnh Kỳ học võ với võ sư Chương môn Lê Sáng. Rồi sau đó, miệt mài với nghề nghiệp, với chiến trường nên tôi không còn hình ảnh nào với môn phái này nữa suốt trong thời gian chiến tranh.

Cho mãi đến năm 1976, khi tôi từ biệt giam ở nhà tù Chí Hòa Ra ngồi tù ở phòng tập thể số 14 khu ED thì gặp lại võ sư Lê Sáng. Khoảng thời gian này, buồng giam 14 khu ED là một buồng giam có nhiều điểm đặc biệt về tù nhân. Chẳng hạn như trong số hơn 60 tù nhân, có cựu Thủ Tướng VNCH Phan Huy Quát và con trai là Phan Huy Anh, Phó Đại sứ Nam Hàn tại VNCH (rất tiếc tôi đã quên mất tên vị này), linh mục Trần Hữu Thanh (người cầm đầu phong trào tố cáo tham nhũng), Võ sư Suzuki một người Nhật nhưng quốc tịch Việt Nam chuyên dạy môn karate cho cảnh sát quốc gia và quân đội VNCH, Chủ tịch Dân Xã Đảng Phan Bá Cầm, cụ Nguyễn Phan tổng giám đốc công ty bột giặt NET, Lưu Nhật Thăng, một chủ báo Hoa ngữ ở Chợ Lớn từng là thư ký của Kim Dung, nhà văn chuyên viết tiểu thuyết kiếm

hiệp nổi tiếng ở Hong Kong, ông Tám Mộng người được nói là cầm đầu một trong những lực lượng vũ trang của Phật Giáo Hòa Hảo, ông Nguyễn Thế Thông giáo sư Anh văn rất nổi tiếng của Saigon vào thời đó. Năm 1976, ghê bắt đầu hoành hành tại khắp các khu ở nhà tù Chí Hòa và riêng buồng 14 khu ED. Ghê kèn ghê càn, ghê khủng khiếp. Ghê làm DA hư hại nặng có thể gây tử vong, và một trong những nạn nhân đầu tiên của dịch ghê là cựu Thủ tướng Cầm Bốt Sơn Ngọc Thành. Trong buồng giam chỉ có võ sư Lê Sáng là coi như bị nhẹ nhất chỉ ở kẽ ngón chân và ngón tay. Có lẽ thấy ông còn mạnh và quắc thước nên ghê có vẻ kiêng nể? Vì phòng chật và nóng như lò than nên ban đêm Lưu Nhật Thăng thường dựa vào tường ngủ đứng, còn võ sư Lê Sáng thì ngồi tập và điều tức rất kín đáo tại chiếu nằm của mình. Ông tránh để vệ binh canh gác phòng giam nhìn thấy ông tập, bởi vì vào thời đó, nếu bọn công an trại giam biết AI có võ chúng sẽ gây phiền hà vô cùng. Ông ít nói chuyện, hay ngồi trầm ngâm với chiếc diếu cày. Nhưng với đám tù chính trị còn thanh niên như chúng tôi thì ông không ngại gì khi giảng giải về phái võ mà ông là Chưởng môn. Võ sư Lê Sáng Không bao giờ đề cập đến quyền cước của môn phái mà ông chỉ nhấn mạnh đến Tinh thần của nó. Ông nói nhiều đến điều gọi là “cách mạng tâm thân” để giữ vững tinh thần anh em chúng tôi và để hướng về tương lai. Võ sư thường nhấn mạnh: “Ở trong tù, đói khát như thế này thì làm Sao gia đình thỏa mãn nhu cầu cho chúng ta được. Phải biết sống về tinh thần. Thực phẩm chỉ là phụ đệm”.

Dĩ nhiên, chúng tôi hiểu rằng nói thì dễ nhưng làm rất khó. Nhưng nhìn dáng dấp ông lúc nào cũng vững chãi, đường bệ, với hàm râu dài, nụ cười rất tươi, đôi mắt sáng quắc, ăn nói không thừa, không thiếu, giọng nói mạnh, sang sảng nhưng ôn tồn, lịch sự ngay cả khi trả lời những câu hỏi rất thiếu giáo dục của bọn cán bộ trại giam, chúng tôi vững tin ở cách rèn luyện tinh thần mà ông thường chỉ dạy cho anh em trẻ chúng tôi. Võ sư Lê Sáng là người rất uyên bác về thơ đường. Có nhiều buổi tối ông ngâm thơ Đường cho chúng tôi nghe nhưng anh em thích nhất là khi ông ngâm bài “Hồ Trường”. Nhiều anh em đã không tránh được ngậm ngùi mỗi lần nghe ông ngâm bài thơ này. Ông cũng ít kể chuyện, nhưng khi nghe ông kể chuyện kiếm hiệp của Kim Dung hay kể về bộ Tam Quốc Chí, anh em trong buồng giam theo dõi một cách hào hứng, có thể quên đói và quên hẳn cảnh tù đầy.

Sống trong môi trường bị giam hãm như vậy, mỗi hành động của những tù nhân nổi tiếng trong buồng giam 14 khu ED đều bị chú ý. Chẳng hạn như cứ vào mỗi buổi sáng, vị phó đại sứ Nam Hàn sửa

lại bộ quần áo tù cho chỉnh tề rồi ông bước lại chiếu nằm của cựu Thủ Tướng Phan Huy Quát bắt tay vị cựu thủ tướng VNCH, cúi gập đầu xuống để chào và sau đó hai người mới thăm hỏi sức khỏe của nhau. Võ sư Lê Sáng nói với chúng tôi: “May ra mà trong cảnh nhiều nhường hỗn tạp, giậu đổ bìm leo này, trong buồng giam còn có được những hình ảnh đẹp đẽ của nền văn minh”.

Khi chúng tôi bị chuyển lên trại Hàm Tân Z-30C vào những tháng đầu của năm 1977, đám vệ binh giải giao thường dùng dây xích để xiềng cùm 5 người một rồi khóa vào chân ghế ngồi trên những chiếc xe đồ. “Xâu” đầu tiên được đưa lên xe gồm những người mà tôi còn nhớ rõ, đó là Võ sư Lê Sáng, ông Phan Bá Cầm, nhà báo Lâm Tường Dũ, Đoàn Bá Phụ (cựu trung úy Nhảy Dù) và tôi. Lên đến trại Hàm Tân, chúng tôi và Võ sư Lê Sáng vẫn được phân phối vào một trại lao động. Sau khi ở Hàm Tân Z-30C được vài tháng thì võ sư Lê Sáng bị dẫn vào nhà kỷ luật và bị cùm lần thứ nhất trong đời tù chỉ vì ông có bộ râu dài. Viên cán bộ an ninh trại lúc đó là thượng úy Tý nói với ông: “Các anh nên nhớ nhé, chỉ có bác mới được để râu”. Ông ta cho gọi thợ hớt tóc (cũng là mấy anh em tù cải tạo) đến. Võ sư Lê Sáng ôn tồn: “Cán bộ muốn cạo thì xin cứ thi hành, nhưng tôi không vi phạm nội qui của trại, cán bộ nên nhớ như thế nhé”. Ông đứng im lặng như một gốc cây, mắt sáng quắc nhìn thẳng vào mặt tên Tý. Nhưng khi thợ hớt tóc vừa đến gần ông thì tên Tý gọi giật lại: “Thôi. Cứ để cho anh ấy để râu nhưng đem cùm xem có chịu cạo râu không”. Võ sư Lê Sáng bị cùm hai tuần lễ nhưng kể từ sau đó không ai trong bọn cán bộ trại giam còn để ý gì đến râu tóc của võ sư Lê Sáng nữa. Khó khăn thứ hai của Chưởng môn Việt võ đạo là do chính tiếng tăm của ông. Không hiểu bọn cán bộ “súng dài” tức công an vũ trang chuyên canh gác tù ở các bãi lao động bàn tán với nhau như thế nào mà không một tên nào dám đi gần ông. Tại bãi lao động, một tù cải tạo phải đứng cách xa vệ binh 5 thước khi phải báo cáo xin đi tiểu tiện, nhưng riêng võ sư Lê Sáng phải đứng cách vệ binh 10 thước. Biết được điều đó nên võ sư Lê Sáng rất thận trọng trong đi đứng tại bãi lao động để tránh hiểu lầm. Một lần buổi sáng tập họp trước cổng trại giam để xuất trại đi lao động, võ sư Lê Sáng bị kêu ở lại trại để “làm việc” (khai cung). Buổi trưa khi lao động về, chúng tôi túm lại hỏi ông xem có chuyện gì, nhưng ông chỉ cười và nói: “Chẳng có chuyện gì cả. Vài học trò cũ của tôi từ Bắc vào thăm”.

Sau này, trong những lúc ngồi nói chuyện riêng tư vào những ngày nghỉ lao động, võ sư Lê Sáng cho biết là Hà Nội nghe tiếng ông, muốn vào thăm ông và cho người thử thách, nhưng ông từ chối vì, theo

lời ông, “tôi học võ để rèn luyện tinh thần, không phải là để thi đấu, tôi là chương môn mà còn đi dương danh là một lỗi lầm với môn phái, tôi không làm điều ấy”. Chúng tôi ở với nhau ở Hàm Tân Z-30C đến năm 1979 thì bị chuyển trại theo phương án 4 tức là sẽ là “tù cải tạo muôn năm”. Chúng tôi được lọc lựa ra và đưa vào danh sách “chết” tức là danh sách của những tù cải tạo không thể cải tạo được, và không bao giờ được xét tha theo quan điểm của công an trại giam. Thế là đang đêm chúng tôi lại bị gọi tên, bị xiềng đưa lên xe đồ và đưa lên A-20 Xuân Phước, trại mà Bộ Công An gọi là trại trường giới. Tôi đã viết khá nhiều điều về trại này, nên ở đây tôi chỉ nói đến hoàn cảnh của Chương môn Việt võ đạo khi bị đưa đến cái trại nổi tiếng khủng khiếp này trong suốt giai đoạn I, từ 1980 cho đến cuối 1988. Đến A-20 được 3 tháng thì Chương môn Vovinam Lê Sáng vào cùm ngay. Lăn vào cùm này không do bất cứ một lỗi lầm về nội qui của võ sư Lê Sáng mà chỉ vì ông được sự kính nể và quý mến của anh em trong trại từ tập trung cải tạo, tù chính trị có án hay tù hình sự, ở cách ông cư xử và chia sẻ đói khổ với anh em, ở tinh thần vững chãi để đối phó với mọi hoàn cảnh khó khăn cùng quần trong tù ngay cả những lúc bị ép cung, ông cũng không hé ra một lời nào có thể xâm hại đến người khác. Mục tiêu của một trại tù kiểu A-20 là dùng mọi biện pháp để đập tan những đối kháng của tù cải tạo kể cả biện pháp: kỷ luật khắc khe, cho ăn thật đói, làm việc thật nặng, ốm đau không có thuốc, giá thấp nhất của biện pháp kỷ luật là từ 1 năm đến 5 năm cùm, gia đình thăm gặp rất khó khăn nên phải gửi tiếp tế cho tù cải tạo qua đường bưu điện. Trong bối cảnh này, bọn an ninh trại giam nhắm vào việc triệt hạ những thần tượng của tù cải tạo. Cũng chỉ vì thế mà Chương môn Việt võ đạo Lê Sáng vào cùm hết một năm. Khi ra khỏi nhà kỷ luật, sức khỏe của cụ Sáng có sa sút, nhưng giọng nói vẫn sang sảng và đôi mắt vẫn sáng quắc. Ra khỏi nhà kỷ luật hôm trước thì hôm sau ông đi lao động ngay. Võ sư Lê Sáng nói: “Ra ngoài cho khỏe”. Quả thật sức khỏe của võ sư Chương môn Vovinam phục hồi rất nhanh. Ông nói: “Vì khí trời”. Khi võ sư Lê Sáng về tiếp tục sinh hoạt ở đội lao động được vài tuần lễ thì tôi cùng một số bạn khác vào nằm cùm mãi cho đến năm 1985 mới gặp lại võ sư Lê Sáng tại phân trại B của A-20 để chuẩn bị chuyển trại. Thấy sức khỏe của tôi “xuống” quá, ông khuyên: “Tôi thấy anh cần giữ sức khỏe. Chúng ta phải sống để trở về mới còn có ích cho đời”.

Trước Noel 1985, chúng tôi chuyển trại về Z-30A nằm trong phương án đặc biệt mà Hà Nội đã thỏa thuận với Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ, đó là thỏa thuận về chương trình HO. Võ sư chương môn Việt Võ Đạo Lê Sáng được thả tại Z-30A, trước thời gian tôi cũng như một số anh em khác từng làm tờ Hợp Đoàn,

tờ báo chui ở A-20 bị “điều” về trại Phan Đăng Lưu để chờ ngày ra tòa. Nhưng cuối cùng, vụ án được hủy bỏ và chúng tôi được đưa trở lại Z-30A tiếp tục nằm trong nhà kỷ luật.

Khoảng cuối năm 1987, tôi nhận được một tin nhắn từ ngoài vào: “Bố Sáng nói phải giữ sức khỏe để trở về mới có ích cho đời”. Tôi hiểu lời nhắc nhở này và còn giữ cho tới bây giờ.

Năm 1988, tôi được thả về và ít lâu sau có đến tổ đường của Vovinam trên đường Sư Vạn Hạnh để thăm võ sư Chưởng môn.

Lúc này tổ đường Vovinam đã được củng cố. Các môn sinh người ngoại quốc từ Âu châu và các môn sinh Vovinam từ khắp Việt Nam đã lục tục kéo về để ra bái lạy Chưởng môn. Trong câu chuyện thăm hỏi tôi, ông cứ nhắc mãi đến “cách mạng tâm thân” và tính nhân bản của Việt võ đạo. Ông tiếc cho tuổi trẻ của chúng tôi, nhưng ông không hề tỏ ra ân hận hay oán trách những gì mà những người thắng trận đã ngược đãi những người Việt Nam yêu nước chỉ vì họ ở trong một chế độ chính trị khác. Võ sư Chưởng môn Vovinam nhấn mạnh: “*Lịch sử Việt Nam trong giai đoạn vừa qua rồi sẽ phải được viết lại một cách đàng hoàng hơn*”.

Bây giờ, cụ Lê Sáng đã ra người thiên cổ. Cụ thọ 91 tuổi. Trong bức hình chụp Võ sư Lê Sáng mà các bạn ở Việt Nam gửi cho, tôi thấy đôi mắt võ sư Chưởng môn Việt võ đạo vẫn sáng quắc như ngày nào. Tôi viết những kỷ niệm trên với Võ sư Chưởng môn Việt Võ Đạo trong thời tù để gọi là đại diện cho một số anh em cựu tù của trại Hàm Tân Z-30C, A-20 và Z-30A bái vọng cố quốc để tiễn đưa cố võ sư Chưởng môn và đồng thời là một người bạn tù đáng kính trọng từng chia sẻ với anh em chúng tôi những năm tháng đen tối của lịch sử Việt Nam.

Bởi trong những đêm tối ấy, ông vẫn như ngọn đèn sáng dẫn dắt tinh thần anh em chúng tôi. Cố võ sư Chưởng môn là một người cả đời hy sinh cho Việt Võ Đạo và đây cũng là lý do ông cụ không bao giờ lập gia đình. Tuy nhiên, cụ rất nhiều con tinh thần vì trong tù chúng tôi đều gọi Võ sư Chưởng môn Vovinam là bố, “Bố Lê Sáng”.

Và lại ngày nay, trên khắp thế giới, hàng chục ngàn môn sinh Vovinam cũng đang thổn thức vì những mất mát không có gì bù đắp được cho môn phái vì sự khuất bóng của Võ sư Chưởng môn.

Vũ Ánh

(nguồn: nhận được qua email)